

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานการดูแลสุขภาพที่บ้านของโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดน่าน ในด้านนโยบาย การดูแลสุขภาพที่บ้าน ขั้นตอน และเครือข่ายการให้บริการ รวมถึงปัญหา อุปสรรคที่พบในการดำเนินงานและแนวทางแก้ไข

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาเป็นทีมสุขภาพ ได้แก่ แพทย์ และพยาบาลของโรงพยาบาลชุมชน 12 แห่ง จังหวัดน่าน ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการดูแลสุขภาพที่บ้าน

กลุ่มตัวอย่างใช้การเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยคัดเลือกจากแพทย์และพยาบาลที่ให้บริการดูแลสุขภาพที่บ้านของโรงพยาบาลชุมชน 12 แห่ง เป็นแพทย์จำนวน 7 คน และเป็นพยาบาลที่ปฏิบัติงานในฝ่ายการพยาบาลและฝ่ายส่งเสริมสุขภาพ โรงพยาบาลละ 2-5 คน จำนวน 51 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 58 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นเอง จากการศึกษาค้นคว้าตำรา วารสาร เอกสาร บทความวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ข้อมูลการดำเนินงานการดูแลสุขภาพที่บ้าน รวมถึงปัญหา อุปสรรคที่พบในการดำเนินงานและแนวทางแก้ไข แบ่งเป็น 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน ฝ่ายที่ปฏิบัติงานประจำ ระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงานด้านการดูแลสุขภาพที่บ้าน ประสิทธิภาพการทำงานด้านการดูแลสุขภาพที่บ้าน หน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงาน การระงับประจำอื่นที่รับผิดชอบ การได้รับความรู้หรือข้อมูลการดูแลสุขภาพที่บ้าน และแหล่งความรู้หรือข้อมูลที่ได้รับ ลักษณะของคำถามเป็นแบบปลายเปิดปลายปิด จำนวน 11 ข้อ

ส่วนที่ 2 การรับทราบนโยบายการดำเนินงานการดูแลสุขภาพที่บ้าน ได้แก่ ทีมสุขภาพ และผู้รับผิดชอบงานการดูแลสุขภาพที่บ้าน งบประมาณ เกณฑ์การคัดเลือกผู้ป่วย และพื้นที่ให้บริการ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวจาก “มี” หรือ “ไม่มี” จำนวน 19 ข้อ

ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการให้บริการดูแลสุขภาพที่บ้าน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน เป็นคำถามที่มีคำตอบเป็นมาตราประมาณค่า 3 ระดับจำนวน 27 ข้อ

ส่วนที่ 4 เครื่องมือการให้บริการดูแลสุขภาพที่บ้าน เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการ ระหว่างผู้ป่วยและญาติ ชุมชน หน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ ระบบการส่งต่อผู้ป่วย และช่องทางการติดต่อสื่อสาร โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวจาก “มี” หรือ “ไม่มี” จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 5 ปัญหา อุปสรรคที่พบในการดำเนินงาน และแนวทางแก้ไข ลักษณะเป็น คำถามปลายเปิด จำนวน 13 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการศึกษานี้ โดยการหาความตรงตามเนื้อหา และความเชื่อมั่น ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. การหาความตรงตามเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพยาบาลจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่จำนวน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการให้บริการดูแลสุขภาพจากกระทรวงสาธารณสุขจำนวน 3 ท่าน รวม 5 ท่าน ภายหลังจากการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดแล้ว ผู้ศึกษานำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ในด้านภาษา และความถูกต้องของเนื้อหาตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษา

2. การหาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับแพทย์ พยาบาลที่ให้บริการดูแลสุขภาพที่บ้าน และปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลชุมชน 7 แห่ง สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ โรงพยาบาลสันป่าตอง โรงพยาบาลสันทราย โรงพยาบาลสารภี โรงพยาบาลดอยสะเก็ด โรงพยาบาลแม่แตง โรงพยาบาลแม่วาง และโรงพยาบาลหางดง ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างเป็นแพทย์ 2 คน และพยาบาล 28 คน รวม 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นดังนี้ .

2.1 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามส่วนที่ 2 การรับทราบนโยบายการดำเนินงาน การดูแลสุขภาพที่บ้าน และส่วนที่ 4 เครื่องมือการให้บริการดูแลสุขภาพที่บ้าน นำคะแนนที่ได้

มาหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรคูเดอริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson (K.R. 20)) (ยูวดี ภาษา และคณะ, 2540, หน้า 124) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72 และ 0.69 ตามลำดับ

2.2 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามส่วนที่ 3 ขั้นตอนการให้บริการดูแลสุขภาพที่บ้าน นำคะแนนที่ได้มาหาความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (ยูวดี ภาษา และคณะ, 2540, หน้า 127) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

สถานที่รวบรวมข้อมูล

โรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดน่าน จำนวน 12 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลนาน้อย โรงพยาบาลนาหมื่น โรงพยาบาลเวียงสา โรงพยาบาลแม่จริม โรงพยาบาลสันติสุข โรงพยาบาลทุ่งช้าง โรงพยาบาลท่าวังผา โรงพยาบาลเขียงกลาง โรงพยาบาลบ่อเกลือ โรงพยาบาลบ้านหลวง โรงพยาบาลสองแคว และโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชปัว

การรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาคำเนินการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดน่าน และผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดน่าน จำนวน 12 แห่ง เพื่อขออนุญาตรวบรวมข้อมูล

2. นำแบบสอบถามไปให้แพทย์ พยาบาลที่ให้บริการดูแลสุขภาพที่บ้านตอบด้วยตนเอง โดยชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งจะใช้เวลาในการตอบแบบสอบถาม 2 สัปดาห์ แล้วติดตามรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3. เมื่อได้แบบสอบถามครบแล้ว นำมาตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้อง แล้วจัดเรียงหมวดหมู่เพื่อนำไปวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Science / Personal Computer) โดยแยกวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง นำมาแจกแจงความถี่ พิสัย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ข้อมูลการรับทราบนโยบายการดำเนินงานการดูแลสุขภาพที่บ้าน
  - 2.1 วิเคราะห์รายชื่อโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ
  - 2.2 วิเคราะห์โดยรวม ได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน กรณีกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามว่า “มี” ให้ 1 คะแนน ถ้ากลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามว่า “ไม่มี” ให้ 0 คะแนน แล้วหาค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำคะแนนเฉลี่ยมาคิดเป็นร้อยละจากคะแนนเต็ม
3. ข้อมูลขั้นตอนการให้บริการในแต่ละขั้นตอน มีการกำหนดคะแนนการปฏิบัติดังนี้

ปฏิบัติบ่อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	ให้คะแนน 1 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ	ให้คะแนน 0 คะแนน

 แล้วจึงนำมาแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์วัดระดับการปฏิบัติของขั้นตอนการให้บริการดูแลสุขภาพที่บ้าน ไว้ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.00	หมายถึง มีการปฏิบัติบ่อย
ระดับคะแนนเฉลี่ย 0.50 - 1.49	หมายถึง มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง
ระดับคะแนนเฉลี่ย 0.00 - 0.49	หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย
4. ข้อมูลเครือข่ายการให้บริการ
  - 4.1 วิเคราะห์รายชื่อโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ
  - 4.2 วิเคราะห์โดยรวม ได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน กรณีกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามว่า “มี” ให้ 1 คะแนน ถ้ากลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามว่า “ไม่มี” ให้ 0 คะแนน แล้วหาค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำคะแนนเฉลี่ยมาคิดเป็นร้อยละจากคะแนนเต็ม
5. ข้อมูลปัญหา อุปสรรคที่พบในการดำเนินงาน และแนวทางแก้ไข นำมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ